

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มา

รัฐในฐานะผู้ดูแลประเทศและประชาชน รัฐจึงมีหน้าที่ต้องจัดทำภารกิจต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและประโยชน์ของประชาชน และสนองตอบความต้องการของประชาชน ดังที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนไว้หลายประการ และกำหนดให้รัฐมีหน้าที่และภารกิจต่าง ๆ ของภาครัฐเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชน เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชน ทั้งได้กำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินดังปรากฏตามบัญญัติในหมวด 5 ว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ซึ่งประกอบด้วยแนวนโยบาย 10 ส่วน ได้แก่ ด้านความมั่นคงของรัฐ ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านศาสนา ด้านสังคม ด้านการสาธารณสุข ด้านการศึกษาและวัฒนธรรม ด้านกฎหมายและการยุติธรรม ด้านการต่างประเทศ ด้านเศรษฐกิจ ด้านที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านทรัพย์สินทางปัญญาและพลังงาน และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งในนโยบายด้านกฎหมายและการยุติธรรม กำหนดให้รัฐมีหน้าที่ดูแลการปฏิบัติและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรมและทั่วถึง ทั้งต้องจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่น ในกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพอยู่ในหลักนิติธรรม

นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ยังได้บัญญัติให้องค์กรอัยการ มีสถานะเป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ และกำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญและตามกฎหมายว่าด้วยอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการและกฎหมายอื่น และพนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไป โดยเที่ยงธรรม พนักงานอัยการในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงต้องมีหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ ตอบสนองความต้องการ เจตนารมณ์ของบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และสอดคล้องกับหลักนิติธรรมให้เกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชน ซึ่งงานร้องขอความเป็นธรรมเป็นภารกิจหลักประการหนึ่งของสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการสูงสุดจึงได้จัดตั้งหน่วยงานขึ้นเพื่อรับผิดชอบให้ความเป็นธรรมต่อผู้มีส่วนได้เสีย ผู้เกี่ยวข้องที่ได้ร้องขอความเป็นธรรม กล่าวคือ

สำนักงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานอัยการสูงสุดได้จัดตั้งสำนักงานคดีกิจการอัยการสูงสุด โดยมีสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีร้องขอความเป็นธรรม 1 และ 2 อยู่ในสังกัดของสำนักงานคดีกิจการอัยการสูงสุดเพื่อทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้ร้องขอความเป็นธรรมต่ออัยการสูงสุด ซึ่งอ้างว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการซึ่งเป็นบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทำให้งานร้องขอความเป็นธรรมเป็นงานหนึ่งที่สามารถแก้ไขปัญหากฎหมายที่ประชาชนไม่ได้รับความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรมดังกล่าวได้

Manager คือ สำนักงานคดีกิจการอัยการสูงสุด มีอธิบดีอัยการ สำนักงานคดีกิจการอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด

Knowledge worker คือ ในการปฏิบัติหน้าที่งานร้องขอความเป็นธรรม บุคลากรที่เข้ามาเกี่ยวข้องในการเป็น Knowledge worker คือ อัยการพิเศษฝ่ายคดีร้องขอความเป็นธรรม 1 และ 2 พนักงานอัยการ นิติกร เจ้าหน้าที่ในสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีร้องขอความเป็นธรรม 1 และ 2 ทุกคน

Strategy คือ งานร้องขอความเป็นธรรมเป็นงานอำนวยความสะดวกอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นหลักพื้นฐานที่ประชาชนจะต้องได้รับ ดังนั้นยุทธศาสตร์ของงานร้องขอความเป็นธรรมคือ “ให้ความเป็นธรรมต่อประชาชน”

ผู้รับผิดชอบ คือ จาก Strategy ดังกล่าว ผู้ร้องขอความเป็นธรรมให้งานร้องขอความเป็นธรรมให้ได้ประสิทธิภาพตาม Strategy ดังกล่าว คือ อธิบดี รองอธิบดีสำนักงานคดีกิจการอัยการสูงสุด พนักงานอัยการ นิติกร เจ้าหน้าที่ทุก ๆ ท่านที่สังกัดสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีร้องขอความเป็นธรรม 1 และ 2

Productivity คือ เมื่อมีผู้มีส่วนได้เสีย หรือผู้เกี่ยวข้องขอความเป็นธรรมต่ออัยการสูงสุด สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีร้องขอความเป็นธรรม 1 และ 2 มีหน้าที่ตรวจสอบจำนวนของพนักงานอัยการผู้เป็นเจ้าของสำนวนที่ถูกร้องขอความเป็นธรรมว่าการพิจารณามีความเห็นและคำสั่งของพนักงานอัยการเจ้าของสำนวนได้ให้ความเป็นธรรมต่อประชาชนหรือไม่ ดังนั้น Productivity ของงานร้องขอความเป็นธรรม คือ “ประชาชนได้รับความพึงพอใจจากการร้องขอความเป็นธรรม”

Task Knowledge คือ จาก Strategy และ Productivity ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า งานของพนักงานอัยการจะต้องมีการสังคึกและปฏิบัติหน้าที่ให้เข้าไปโดยเที่ยงธรรม ตอบสนองเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ สอดคล้องกับหลักนิติธรรม เมื่อผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นว่า ตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการพิจารณาของพนักงานอัยการ ผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง จะร้องขอความเป็นธรรมต่ออัยการสูงสุด ซึ่งอธิบดี รองอธิบดีสำนักงานอัยการคดีกิจการอัยการสูงสุด

และพนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีร้องขอความเป็นธรรม 1 และ 2 มีหน้าที่จะต้องวิเคราะห์ว่าการพิจารณาสั่งคดีของพนักงานอัยการผู้เป็นเจ้าของสำนวนดังกล่าวให้ความเป็นธรรมต่อประชาชนหรือไม่ ดังนั้น **Task Knowledge** คือ “การวิเคราะห์การพิจารณามีความเห็นและคำสั่งของพนักงานอัยการเจ้าของสำนวนที่ถูกร้องขอความเป็นธรรม”

Problem คือ งานร้องขอความเป็นธรรมเป็นงานที่ตอบสนองประชาชนดังกล่าวข้างต้น แต่ปัจจุบันมีปัญหาเกิดขึ้น กล่าวคือ

งานประจำมีมาก คือ พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีร้องขอความเป็นธรรม 1 และ 2 เมื่อปฏิบัติหน้าที่ไปได้ระยะหนึ่ง งานที่ทำอยู่ประจำมีปริมาณงานมากขึ้นและมีงานเร่งด่วนที่จะต้องกระทำไม่มีเวลาที่จะปฏิบัติงานอื่นที่จะเกิดขึ้นใหม่ ไม่มีเวลาพัฒนาตนเองและไม่คิดถึงความสำคัญของการจัดการความรู้

Solution คือ จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการแก้ปัญหาดังกล่าวจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

ปัจจุบันมีงานร้องขอความเป็นธรรมจำนวนมาก บุคลากรมีจำนวนน้อยทำให้บุคลากรของสำนักงานคดีร้องขอความเป็นธรรมไม่สามารถปฏิบัติงานให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชนได้อย่างสัมฤทธิ์ผล และจากการที่มีงานมากจะนำบุคลากรในสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีร้องขอความเป็นธรรมไปสัมมนาหรือฝึกอบรมทำได้ยาก เพราะจะไม่มีใครมาทำงานที่มีอยู่อย่างมากมาย จึงควรให้บุคลากรเรียนรู้โดยใช้การทำงาน และเรียนรู้ควบคู่กันไปด้วยตามทฤษฎี **Learning in Action** กล่าวคือจัดลำดับความสำคัญของงาน กำหนดภารกิจสำคัญของงาน ความเร่งด่วนของงาน โดยมี **Strategy Knowledge** ทั้งนี้ โดยจะต้องกำหนด **Process** การทำงาน มีแผนการทำงาน ซึ่งจะต้องศึกษา **Capture** ประสบการณ์จากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาและแนวทางแก้ไข ปัญหาจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อการจัดการความรู้ โดยผู้บังคับบัญชาจะเป็นผู้นำกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิด **Output** ซึ่งได้แก่ คู่มือกฎหมาย ระเบียบ ความรู้เสริม โดยเฉพาะให้ได้ **Knowledge Management System (KMS)** อันจะนำไปใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดความเป็นธรรม องค์กรที่ดีจะต้อง **Change Management** บุคลากรสำนักงานคดีร้องขอความเป็นธรรมซึ่งจะใช้วิธี **Training Development** และ **Enforcement** โดยการจัด **KM Activity** จากนั้นจะต้องมีการประเมินจากผู้บังคับบัญชา เพื่อให้เกิด **Real/Benefit** งานมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง คุ่มค่าใช้จ่าย ได้รับการไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชา ก่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อประชาชน ซึ่งจะนำสู่ผลลัพธ์ที่คาดหวัง งานร้องขอความเป็นธรรมมีการปรับปรุงงานให้บุคลากรสามารถแก้ไขปัญหาและตัดสินใจปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ รวดเร็ว และสำนักงาน คดีร้องขอความเป็นธรรมเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ทั้งการดำเนินคดีอาญาในประเทศไทยเป็นการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ (Public Prosecution)¹ ซึ่งถือว่ารัฐเป็นผู้เสียหายและพนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีอาญาแทนรัฐ โดยกระบวนการดำเนินคดีทางอาญาของไทยจะเริ่มต้นด้วยการร้องทุกข์กล่าวโทษและสืบสวนสอบสวน ซึ่งพนักงานสอบสวนจะทำการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อทราบข้อเท็จจริง เมื่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบสำนวน เห็นว่า การสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว จึงส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการพิจารณาและเพื่อฟ้องคดี เมื่อสำนวนการสอบสวนอยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานอัยการ และสำนักงานอัยการสูงสุดได้ตระหนักถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ตามที่บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญได้รับรองคุ้มครอง จึงได้ออกระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ. 2547 ในการดำเนินการเกี่ยวกับคดีที่มีการร้องขอความเป็นธรรมว่าพนักงานอัยการจะต้องปฏิบัติอย่างไร อันเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา แต่ระเบียบดังกล่าวบัญญัติไว้ในข้อ 48 ว่า

ข้อ 48 ที่แก้ไขใหม่ (การสั่งคดีกรณีร้องขอความเป็นธรรม)²

กรณีที่มีการร้องขอความเป็นธรรม ในกรณีที่จะมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาทุกข้อหาหรือบางข้อหา ให้เสนอสำนวนพร้อมความเห็นตามลำดับชั้นถึงอธิบดีเพื่อพิจารณาสั่ง

กรณีที่มิได้สั่งฟ้องให้ดำเนินการให้ได้ว่าผู้ต้องหา ยื่นฟ้องต่อศาล และให้รับทำบันทึกส่งคำร้องขอความเป็นธรรม สำเนาความเห็นและคำสั่ง พร้อมทั้งสำเนารายงานการสอบสวนเสนออธิบดีเพื่อทราบ

กรณีดังกล่าวในวรรคก่อน หากเป็นกรณีที่ต้องกลับความเห็นหรือกลับคำสั่งเดิม หรือต้องถอนฟ้อง ให้นำความในข้อ 6 วรรคท้าย หรือข้อ 128 มาใช้บังคับแล้วแต่กรณี

ผู้เขียนเห็นว่าบทบัญญัติในส่วนนี้กำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องการร้องขอความเป็นธรรมไว้ยังไม่ครอบคลุมปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของพนักงานอัยการเกี่ยวกับคดีที่มีการร้องขอความเป็นธรรม

จากสถิติคดีร้องขอความเป็นธรรม 1 ในรอบปีที่ผ่านมาย้อนหลังถึงปี 2550 จะเห็นได้ว่าจำนวนคดีร้องขอความเป็นธรรมมีมากขึ้นและเกิดปัญหาหลายประการ

Information คือ จากหลักการ ทฤษฎี เหตุ ปัญหา และทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว สิ่งที่เป็นเครื่องมือที่จะทำให้การปฏิบัติงานในสำนักงานคดีกิจการอัยการสูงสุด และสำนักงานอัยการ

¹ คณิต ฒ นคร , กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา , (กฎหมายสำนักพิมพ์นิติกรรม , 2536 , หน้า 13)

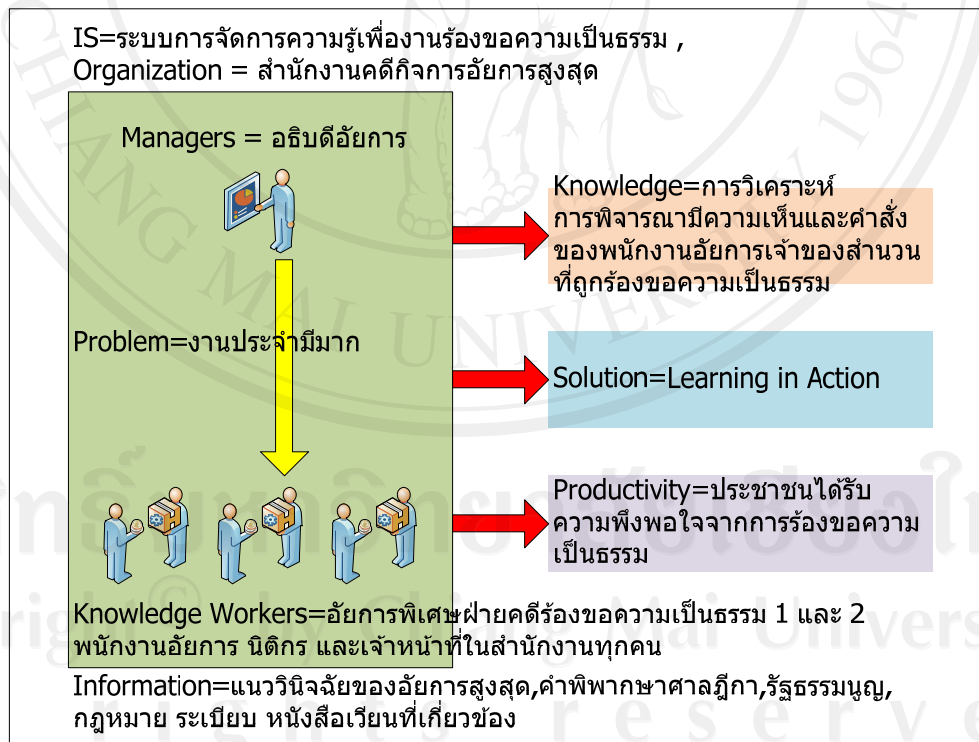
² ยกเลิกและให้ใช้ความใหม่ดังที่พิมพ์ไว้นี้แทน โดยระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2548 ลงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2548 ข้อ 3

พิเศษฝ่ายคดีร้องขอความเป็นธรรม 1 และ 2 มีประสิทธิภาพ จะต้องประกอบด้วย Information ดังต่อไปนี้

1. แนววินิจฉัยของอัยการสูงสุด
2. คำพิพากษาศาลฎีกา
3. รัฐธรรมนูญ
4. กฎหมาย ระเบียบ หนังสือเรียนที่เกี่ยวข้อง

KM Strategy คือ จากหลักการ ทฤษฎี เหตุผล ปัญหา และการแก้ปัญหาต่าง ๆ กับให้เกิด KM Strategy ดังนี้ คือ “ถูกต้อง แม่นยำ รวดเร็ว และลดความเสี่ยง”

การจัดการความรู้ในสำนักงานอัยการคดีกิจการอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีร้องขอความเป็นธรรม 1 และ 2 จะทำให้นุคลากรทุกคนสามารถทำงานได้ถูกต้อง แม่นยำ ไม่มี ความผิดพลาด ตรงตามประเด็นที่จะให้ความเป็นธรรมต่อประชาชน ลดเวลาการทำงานได้ ใช้เวลาน้อยลง เนื่องจากมีข้อมูลที่ถูกต้องเป็นระบบและไม่เกิดความผิดพลาดอันเป็นการลดความเสี่ยง

รูป 1.1 ภาพรวมของงานร้องขอความเป็นธรรม

จากการศึกษาพบว่า มีปัญหาดังต่อไปนี้

ประการแรก ปัญหาที่เกิดจากหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการพิจารณาคำร้องขอความเป็นธรรม ที่ต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบหลายขั้นตอน ส่งผลให้เกิดความล่าช้า องค์กรความรู้ของพนักงานอัยการขาดการจัดการให้เป็นระบบ ทำให้ผู้ร้องไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิที่จะต้องได้รับการพิจารณาอย่างรวดเร็ว และจากการที่มีขั้นตอนการตรวจสอบหลายขั้นตอนทำให้ผู้ร้องขอความเป็นธรรมที่ไม่สุจริตอาศัยหลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการประวิงคดี

ประการที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับสำนักงานอัยการสูงสุดไม่มีหลักเกณฑ์กำหนดว่าเมื่อผู้ร้องยื่นร้องขอความเป็นธรรมต่อพนักงานอัยการ และผลการพิจารณาในเรื่องขอความเป็นธรรมเป็นที่ยุติแล้ว หากมีการขอความเป็นธรรมในประเด็นเดิมซ้ำอีก พนักงานอัยการจะพิจารณามีความเห็นและคำสั่งอย่างไรจึงจะถูกต้อง แม่นยำ รวดเร็ว และลดความเสี่ยง

ประการที่สาม พนักงานอัยการในสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีร้องขอความเป็นธรรมมีจำนวนน้อยแต่มีงานประจำมาก ไม่มีเวลาที่จะพัฒนาเพื่อให้ความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ รวดเร็ว และลดความเสี่ยง

ประการที่สี่ ปัญหาเกี่ยวกับสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีร้องขอความเป็นธรรม ไม่มีการจัดการเกี่ยวกับเอกสาร ความรู้ต่าง ๆ ให้เป็นระบบและขาดการจัดการความรู้ให้เป็นระบบสารสนเทศ เพื่อให้พนักงานอัยการได้นำการจัดการองค์ความรู้ ทั้งด้านเอกสารและสารสนเทศไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพ

ผู้ศึกษาเห็นว่าจากปัญหาดังกล่าวจึงควรทำการศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันว่าส่งผลกระทบต่อการพิจารณาคดีร้องขอความเป็นธรรมของพนักงานอัยการอย่างไร และควรเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหานี้ในวิสัยฉบับนี้ได้อย่างไร

1.2 วัตถุประสงค์ของการค้นคว้า

- 1) เพื่อศึกษาแนวคิดสภาพปัญหาของงานร้องขอความเป็นธรรมโดยใช้ระบบการจัดการความรู้
- 2) เพื่อสร้างระบบการจัดการความรู้ด้านงานร้องขอความเป็นธรรม

1.3 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาเชิงทฤษฎีและ/เชิงประยุกต์

1. ทำให้ทราบถึงแนวคิด ทฤษฎี กฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการองค์ความรู้ ตลอดจนในเรื่องการร้องขอความเป็นธรรมในชั้นพนักงานอัยการ
2. ทำให้ทราบถึงหลักเกณฑ์ ขั้นตอนในการพิจารณาทำความเข้าใจและคำสั่งคดีนี้มีการร้องขอความเป็นธรรมในชั้นพนักงานอัยการ
3. ทราบถึงแนวทางแก้ไขปัญหาและปรับปรุงกระบวนการพิจารณาทำความเข้าใจ หรือสั่งการในคดีร้องขอความเป็นธรรมในชั้นพนักงานอัยการให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ที่รับรองสิทธิต่าง ๆ ของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการร้องขอความเป็นธรรม
4. ทราบถึงแนวทางในการศึกษา พัฒนาพนักงานอัยการที่มีงานประจำมากแต่ไม่มีเวลาศึกษาพัฒนาเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ
5. หากสามารถศึกษากรณีตัวอย่างที่เกิดขึ้นจริงและมีปัญหาเกี่ยวกับการพิจารณาคดีร้องขอความเป็นธรรมในชั้นพนักงานอัยการแล้วสามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้ จะสามารถให้พนักงานอัยการผู้ปฏิบัติงานใช้เป็นแนวทางปฏิบัติแก้ไขปัญหได้ในอนาคต ทำให้ประหยัดเวลา ค่าใช้จ่ายในการอบรม สัมมนา บุคลากร การปฏิบัติงานถูกต้อง แม่นยำ รวดเร็ว และลดความเสี่ยง
6. ทำให้ความรู้ในสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีร้องขอความเป็นธรรม ความรู้ที่มีอยู่ในตัวพนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีร้องขอความเป็นธรรม ได้รับการจัดการความรู้เป็นระบบที่ถูกต้อง ทั้งด้านเอกสารและเป็นระบบสารสนเทศเพื่อพนักงานอัยการนำไปใช้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

งานวิจัยมุ่งศึกษาถึงปัญหาการขอความเป็นธรรมในชั้นพนักงานอัยการซึ่งในปัจจุบันมีประชาชนผู้ใช้สิทธิในการขอความเป็นธรรมต่อพนักงานอัยการ และอัยการสูงสุดกันอย่างมากมายแพร่หลาย จนทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการในด้านอำนวยความยุติธรรมด้านการพิจารณาสั่งคดีว่าความต้องเกิดปัญหาหลายประการ เมื่อได้ทราบถึงปัญหาที่จะเสนอและแนวทางแก้ไขปัญหาโดยศึกษาจาก กฎหมาย ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง หนังสือ บทความ วารสารและวิทยานิพนธ์ รวมทั้ง Case กรณีศึกษาที่ก่อให้เกิดปัญหาในขณะนี้ โดยมุ่งที่จะให้ผู้อ่านวิจัยฉบับนี้นำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง พัฒนา องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับงานร้องขอความเป็นธรรมในชั้นพนักงานอัยการให้มีความคล่องตัว สะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพในการอำนวยความยุติธรรมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนต่อไป

งานวิจัยนี้จึงได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์ดังกล่าวข้างต้น คือ หัวข้อความรู้ คือ “งานร้องขอความเป็นธรรม” เป็นงานที่มุ่งปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์ตามที่กำหนดไว้ข้างต้น

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานอัยการสูงสุดได้จัดตั้งสำนักงานคดีกิจการอัยการสูงสุด โดยมี “สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีร้องขอความเป็นธรรม” อยู่ในสังกัด มีอำนาจหน้าที่ในการรับผิดชอบเกี่ยวกับงานร้องขอความเป็นธรรมที่ยื่นต่ออัยการสูงสุด

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานคดีกิจการอัยการสูงสุด มีพนักงานอัยการที่เกี่ยวข้อง คือ

อธิบดีอัยการ สำนักงานคดีกิจการอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา รองอธิบดีอัยการ สำนักงานคดีกิจการอัยการสูงสุด 2 ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญในสำนักงาน

สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีร้องขอความเป็นธรรม มีบุคลากรที่เกี่ยวข้อง คือ อัยการพิเศษฝ่ายคดีร้องขอความเป็นธรรมเป็นผู้บังคับบัญชา อัยการผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้เชี่ยวชาญในสำนักงานและผู้ปฏิบัติงาน อัยการอาวุโสเป็นผู้ปฏิบัติงาน

ภารกิจ/งาน คือ จากการจับความรู้จากผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญในสำนักงานคดีกิจการอัยการสูงสุดและสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีร้องขอความเป็นธรรมทำให้ทราบว่าปัญหาที่เกี่ยวข้องกับงานหลายประการ และมีปัญหาที่สำคัญหรือปัญหาวิกฤตที่มีความเร่งด่วนจะต้องกระทำ คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้เสียหาย ผู้ต้องหา ญาติหรือประชาชน ได้มีการร้องขอความเป็นธรรมในคดีเดียวกันหลายครั้ง ซึ่งหากการขอความเป็นธรรมแต่ละครั้งมีพยานหรือข้อเท็จจริงใหม่ พนักงานอัยการผู้ปฏิบัติภารกิจก็จะพิจารณาให้ได้ แต่ปัจจุบันเมื่อพนักงานอัยการพิจารณาเรื่องขอความเป็นธรรมไปแล้วผู้ร้องขอความเป็นธรรมไม่พอใจในการพิจารณา ก็จะมาขอความเป็นธรรมซ้ำอีก โดยมีข้อเท็จจริงหรือประเด็นเดิมที่เคยอ้างไว้แล้ว ดังนั้น งานที่สำคัญหรืองานวิกฤต คือ “ร้องขอความเป็นธรรมประเด็นเดิมหลายครั้ง”